

KOMPASSI

Kehittämisohjelma 2007-2010

**Evijärven, Korttesjärven, Lappajärven, Lehtimäen, Soinin ja
Vimpelin kunnat
Maaseutuohjelman alueellinen maaseutuosio**

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	3
2.	Alueen nykytilan kuvaus	5
2.1.	Alue	5
2.2.	Väestö.....	5
2.3.	Yritys- ja elinkeinorakenne sekä talous.....	7
2.4.	Työllisyys	10
2.5.	Koulutus.....	11
3.	Alueen kehittämistoiminta	12
3.1.	Kulunut EU-ohjelmakausi/kansallinen ohjelmakausi.....	12
3.1.	Haasteet alueen kehittämiseksi.....	12
4.	Toimintalinjat ja niiden sisältämät toimenpiteet.....	14
4.1.	TL 1. Elinkeinojen ja työn uudistaminen	14
4.2.	TL 2. Osaamisen tason nostaminen	18
4.3.	TL 3. Asuminen ja peruspalvelut.....	19
5.	Toimintasuunnitelma ja kustannusarvio	22
5.1.	Toiminta- ja taloussuunnitelma 2007 – 2010	22
5.2.	Toiminta- ja taloussuunnitelma 1.11. – 31.12.2007	22
5.3.	Ohjelman toteutus.....	23
6.	Ohjelman yhteensovitus muiden ohjelmien kanssa	26
	LIITTEET	26

1. Johdanto

Maaseutupoliittinen erityisohjelma on alueiden kehittämistä annetun lain 14 §:ssä tarkoitettu maaseutupoliittinen kokonaisohjelma. Alueellinen osio on suunnattu niille maaseutumaisille alueille, jotka eivät kuulu aluekeskusohjelmaan tai vastaavaan piiriin taikka alueeseen.

Tässä Etelä-Pohjanmaan aluekeskusohjelman ulkopuolella olevien kuntien yhteishakemuksessa mukana olevat kunnat ovat Evijärvi, Kortesjärvi, Lappajärvi, Lehtimäki, Soini ja Vimpeli. Myöhemmin tässä ohjelmassa kunnista käytetään nimitystä ”alueen kunnat”.

Ohjelma-asiakirja on laadittu täydentämään ja syventämään maakunnassa olevia rahoituskauden 2007 – 2013 kehittämissuunnitelmia siten, että käytännön kehittämistoimet ja hyvät käytännöt saavuttavat myös maakuntakeskuksen reuna-alueita. Erityisesti tässä ohjelmassa mainitut kehittämistoimet ja -tarpeet ovat nousseet esiin edellisellä rahoituskaudella. Toimenpiteet kohdentuvat maaseutumaisiin, harvaan asuttuihin alueisiin. Pyrkimyksenä on säilyttää haja-asutusalue asuttuna ja palvelutuotanto kattavana. Tämä vaatii kehittämään mm. uusia asiakaslähtöisiä toimintatapoja. Samanaikaisesti PARAS -hanke asettaa merkittäviä vaatimuksia kunnallisen palvelutuotannon kehittämiseksi. Ohjelma on laadittu laaja-alaiseksi tarkoituksena, että toteuttamisessa käytetään tarvittaessa myös muita rahoituslähteitä.

Hyväksyminen

Alueen kunnat ovat antaneet sitoumuksensa AISAPARI – Härmänmaan ja Järviseudun kehittämissyhdistys ry:n hakeman ohjelman toteuttamiseen ja rahoitusosuuteen.

Valmisteluprosessi ja osallistujatahot

Ohjelmaa on laadittu seudullisten kehittämissuunnitelmien pohjalta. Yhteistyötä on tehty Etelä-Pohjanmaan liiton, kuntien ja Seinäjoen aluekeskusohjelman kanssa. Laadintatyöryhmän jäsenenä on allekirjoittaneiden lisäksi ollut Järvipohjanmaan yrityspalvelun toimitusjohtaja Heimo Höykinpuro.

Kompassi – ohjelman laadintatyöryhmän allekirjoitukset

Kauhavalla 30.8.2007

Mervi Niemi-Huhdanpää
toiminnanjohtaja
AISAPARI - Härmänmaan ja Järviseudun kehittämissyhdistys ry.

Paula Erkkilä
toiminnanjohtaja
Kuusiokuntien Kehittämissyhdistys ry.

Tapani Kotanen
seutusihteeri
Järviseudun seutukunta

Asko Sippola
seutusihteeri
Kuusiokuntien seutukunta

2. Alueen nykytilan kuvaus

2.1. Alue

Alue sijaitsee Etelä-Pohjanmaan maakunnan koillis-/itäosassa, noin 80 km:n etäisyydellä maakuntakeskuksesta Seinäjoesta. Etäisyydet kuntakeskusten välillä ovat keskimäärin noin 20 km. Ohjelmaan kuuluvista kunnista Evijärvi, Korttesjärvi, Lappajärvi ja Vimpeli kuuluvat Järviseudun seutukuntaan ja Lehtimäki ja Soini Kuusiokuntien seutukuntaan.

Alueen kunnat ovat liikenteellisesti maantieliikenteen varassa. Rautatie ohittaa alueen länsipuolelta (lähimmät asemat Lapua, Kauhava ja Pedersöre) ja eteläpuolelta (lähimmät asemat Tuuri ja Ähtäri). Lähimmät henkilöliikennelentokentät ovat joko Seinäjoella tai Kruunupyssä.

Seutukunnan kuntien pinta-alat ovat seuraavat: Evijärvi 391 km² (36,2 vesi), Korttesjärvi 336,1 km² (8,3), Lappajärvi 523,2 km² (139,3), Lehtimäki 291,3 km² (18,8), Soini 572,6 km² (20,0) ja Vimpeli 328,8 km² (41,5), yhteensä 2.603,5 km².

2.2. Väestö

Alueen väestömäärä 2006 on kunnittain seuraava: Evijärvi 2854, Korttesjärvi 2356, Lappajärvi 3608, Lehtimäki 1914, Soini 2580 ja Vimpeli 3387 (yht. 16699).

Alueen väestötiheys (as./maa-km², 2006) ja taajama-aste (% , 2005) on kunnittain seuraava Evijärvi 8,1 (37,0), Korttesjärvi 7,3 (35,9), Lappajärvi 8,6 (51,1), Lehtimäki 7,0 (47,3), Soini 4,7 (45,6) ja Vimpeli 11,8 (67,0). Koko maan taajama-aste oli 83,2 % ja Etelä-Pohjanmaan maakunnan 69,8 %.

Väestökehitys vuosina 2000 – 2005 on ollut seuraavaa:

	Evijärvi	Kortesjärvi	Lappajärvi	Lehtimäki	Soini	Vimpeli	Yht.
2000	3 067	2 542	4 051	2 133	2 799	3 553	18 145
2001	3 027	2 525	3 945	2 088	2 733	3 469	17 787
2002	2 990	2 494	3 853	2 046	2 717	3 458	17 558
2003	2 985	2 450	3 792	2 020	2 682	3 403	17 332
2004	2 935	2 419	3 746	1 970	2 667	3 415	17 152
2005	2 916	2 384	3 670	1 930	2 614	3 414	16 928

Alueen kunnat kärsivät maaseutumaisten seutujen tapaan väestökadosta. Asukasmäärä on vähentynyt vuodesta 1980 vuoteen 2006 mennessä 3 021 henkilöllä eli 15,1 %. Kunnittain väestötappiot ovat seuraavat: Evijärvi 14,8 (507 henkilöä), Kortesjärvi 16,9 (486), Lappajärvi 18,8 (850), Lehtimäki 20,2 (489), Soini 14,0 (424) ja Vimpeli 7,2 (265). Väestön väheneminen johtuu sekä muuttoliikkeestä että syntyneiden vähennyksestä kuolleisiin verrattuna.

Väestörakenne kääntyi 2000-luvun taitteessa huonompaan suuntaan: yli 65-vuotiaiden osuus on suurempi kuin alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä. Valtakunnan tasoon verrattuna alueen väestörakenne alkaa olla huolestuttava: yli 65-vuotaita on 22,4 % (valtakunta 16) ja alle 15-vuotaita 18,1 % (valtakunta 17,5). Kunnittain tilanne vaihtelee huomattavasti; Evijärvellä suhde alle 15-vuotiaat/yli 65-vuotiaat oli 2005 paras eli 18,7/20,8 % ja kunta taas Lappajärvellä 15,7/24,3 %.

Työttömyyden alenemisen myötä taloudellinen huoltosuhde (=työvoiman ulkopuolella olevat ja työttömät yhtä työllistä kohti) Etelä-Pohjanmaan seutukunnan kunnissa on parantanut huomattavasti vuodesta 1995, jolloin se oli seutukunnassa keskimäärin 2,16 kun se vuoden 2004 tiedon mukaan on 1,66. Alueen kuntien huoltosuhde vaihtelee Soinin 1,98:sta Evijärven 1,48:een.

Väestöennusteet

Tilastokeskuksen vuonna 2007 laaditun väestöennusteen mukaan alueen väkiluku alenee vuodesta 2007 vuoteen 2040 mennessä 24,4 % eli noin 4.017 asukkaalla. Tällöin asukasluku olisi noin 12.425. Ennusteen mukaan vuonna 2010 seutukunnan asukasluku olisi 15.736.

Tilastokeskuksen väestöennuste vuoteen 2040:

	Evijärvi	Kortesjärvi	Lappajärvi	Lehtimäki	Soini	Vimpeli	Yht.
2007	2 812	2 322	3 530	1 882	2 540	3 356	16 442
2010	2 697	2 227	3 322	1 802	2 423	3 265	15 736
2015	2 536	2 081	3 053	1 704	2 258	3 128	14 760
2020	2 417	1 979	2 859	1 639	2 137	3 027	14 058
2025	2 326	1 910	2 717	1 595	2 055	2 955	13 558
2030	2 253	1 851	2 607	1 559	1 998	2 891	13 159
2035	2 189	1 800	2 503	1 522	1 944	2 831	12 789
2040	2 134	1 750	2 403	1 477	1 893	2 768	12 425

Etelä-Pohjanmaan liiton helmikuussa 2007 laatiman kehitysarvion (Sarja B:28) mukaan väestön ikääntymisellä, vähenemisellä ja keskittymisellä on useita seurauksia. Maakunnan pienimmissä kunnissa, joissa väestö on ikääntyneitä ja vähenee, nykymuotoisen väestökehityksen jatkuminen merkitsee suuria haasteita kuntien palveluiden rahoittamiselle jo nyt, kun väestön vähentyminen ja ikääntyminen vähentävät työvoimaa, verotuloja sekä heikentävät rahoituspohjaa. Kun väestön ikääntymiskehitys etenee, ulottuvat tämän kehityksen vaikutukset yhä enemmän myös kaupunkeihin. Väestöennusteen mukaan yli 65-vuotiaiden määrä kasvaisi Etelä-Pohjanmaalla määrällisesti ja suhteellisesti eniten seuraavan 10–20 vuoden aikana suurimmissa kunnissa.

2.3. Yritys- ja elinkeinorakenne sekä talous

Seudulle on erittäin tyypillistä pienyritysvaltaisuus ja maatalousyrittäjäyys. Alueen kunnissa oli yritysten toimipaikkoja maaliskuussa 2006 kaikkiaan 1.187 kpl. Toimipaikkojen lukumäärä on kasvanut 91 kpl vuosina 2000 - 2006. Eniten yrityksiä (E-P 3/2006) asukasta kohti laskettuna oli Evijärvellä eli 83 toimipaikkaa/1000 asukasta. Kaikki alueen kunnat sijoittuvat maakunnassa 8 parhaan joukkoon. Muiden kuntien luvut olivat: Vimpeli 71, Soini 70, Kortesjärvi 68, Lehtimäki 66 ja Lappajärvi 64.

Elinkeinorakenne

Etelä-Pohjanmaa oli maakunnittaisessa tarkastelussa alkutuotantovaltaisimman maakunta vuonna 2004e työllistäen 10,4 % työllisestä työvoimasta. Myös alueen kuntien elinkeinorakenteelle on leimaa antavaa alkutuotannon suuri osuus vaikka jalostus on osassa kuntia kasvanut suuremmaksi kuin alkutuotanto. Ammatissa toimivasta väestöstä vuonna 2004 alkutuotannon osuus oli 21,7 %, jalostuksen 25 % ja palveluiden 50,6 %. Työpaikoista laskettuna vastaavat luvut olivat 23,7 %, 22,4 % ja 50,7 %.

Alueen ammatissa toimiva väestö toimialoittain 1994 – 2004:

Vuosi	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Alkutuotanto	33,8	30,7	30,6	28,3	25,7	25,5	24,4	23,4	23,2	22,2	21,7
Jalostus	20,0	20,2	21,1	22,4	24,1	24,3	25,8	25,6	25,1	24,8	25,0
Palvelut	43,3	46,3	45,9	46,6	47,3	47,8	47,4	48,1	48,8	50,4	50,6
Tuntematon	2,9	2,9	2,4	2,7	2,8	2,3	2,4	3,0	2,8	2,6	2,7

Alueen työpaikkarakenteen toimialoittain 1994 – 2004:

Vuosi	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Alkutuotanto	35,9	32,3	32,1	29,6	27,2	27,1	26,4	25,6	25,6	24,6	23,7
Jalostus	18,0	18,2	19,3	21,5	23,1	23,4	24,1	23,1	22,0	22,0	22,4
Palvelut	43,1	46,5	46,1	46,2	46,8	47,0	46,9	48,1	49,3	50,6	50,7
Tuntematon	3,0	3,0	2,5	2,7	3,0	2,4	2,6	3,2	3,1	2,8	3,2

Kunnittain tilanne vaihtelee huomattavasti: alkutuotannon osuus vaihtelee Kortesjärven 34,5 %:sta Vimpelin 11 %:iin, jalostuksen osuus Vimpelin 36 %:sta Evijärven 15,7 %:iin ja palveluiden Lehtimäen 60,5 %:sta Kortesjärven 40,3 %:iin.

Työpaikkojen määrän kehitys vuodesta 1994 alkaen kasvoi vuoteen 2000 saakka mutta vähentyi 2004 mennessä alle lähtötasonsa. Työpaikkojen määrä vuonna 1994 oli 6.004 kpl ja vuonna 2004 5.932 kpl. Huipussaan työpaikkojen määrä oli vuonna 2000 yhteensä 6.211 kpl.

Vuoden 2004 tiedon mukaan työpaikat ovat vähentyneet kymmenen vuoden aikana 72 kpl eli 1,2 %. Jos työpaikkamuutosta tarkastellaan toimialoittain, niin alkutuotannon työpaikat ovat vähentyneet vuodesta 1994 vuoteen 2004 743 kpl sekä samana aikana jalostuksen 299 kpl että palveluiden lisääntyneet 369 kpl (tuntemattomat +3).

Arvonlisäys¹

Arvonlisäys (brutto) tarkoittaa tuotantoon osallistuvan yksikön synnyttämää arvoa. Markkinatuotannossa se lasketaan vähentämällä yksikön tuotoksesta tuotannossa käytetyt väli tuotteet (tavarat ja palvelut) ja markkinattomassa tuotannossa laskemalla yhteen palkansaajakorvaukset, kiinteän pääoman kuluminen ja mahdolliset tuotannon ja tuonnin verot. (Tilastokeskus). Arvonlisäys vastaa läheisesti jalostusarvoa.

Etelä-Pohjanmaan suurin arvonlisäys oli vuonna 2004 Seinäjoen seutukunnassa eli 1.437 miljoonaa euroa (41 % maakunnan arvonlisäyksestä) ja Härmänmaalla, 527 miljoonaa euroa. Arvonlisäys oli seutukunnista pienin Järviseudulla, 336 miljoonaa euroa. Kahden arvonlisäykseltään suurimman seutukunnan osuus koko maakunnan arvonlisäyksestä oli 55 prosenttia.

Seutukuntien väliset erot arvonlisäyksessä ovat varsin suuria. Arvonlisäys asukasta kohti oli vuonna 2004 suurin Seinäjoen seutukunnassa, 23.629 euroa ja pienin Suupohjassa, 14.922 euroa. Kuusiokuntien ja Järviseudun seutukunnassa arvonlisäys asukasta kohti oli sama, eli 15.540 euroa. Suupohjan arvonlisäys oli 63 prosenttia Seinäjoen seutukunnan tasosta, eli yli kolmasosan matalampi. Härmänmaalla arvonlisäystä asukasta kohti kertyi selvästi toiseksi eniten, 17.526 euroa. Yhdenkään Etelä-Pohjanmaan seutukunnan arvonlisäys asukasta kohden ei ylittänyt koko maan tasoa.

¹Väestön, tuotannon ja työllisyyden kehitysarviot E-P:lla, E-P:n liiton julkaisusarja B:28

Vienti

Viennin osuus maakuntien välisessä vertailussa on Etelä-Pohjanmaalla matalin. Vuonna 2005 vientiin maakunnan tuotannosta meni 23,3 % kun vastaava osuus koko maassa oli 49,3 %.

Seutukunnittain tarkasteltuna (E-P:lla) koko maakunnan viennistä suurin vientiseutukunta oli Seinäjoen seutu 39,6 % ja pienin Suupohja 8,1 % Järvi-seudun viennin ollessa 13,8 %. Asukaslukuun suhteutettuna eniten vientiä oli Härmänmaalla 5,26 eur/asukas ja toiseksi eniten Järviseudulla 4,85. Kunnittain suurin vientikunta asukasta kohti oli Kauhava 9,96 eur/asukas ja toiseksi suurin Vimpeli 9,51. Muiden kuntien luvut olivat: Soini 3,70, Lehtimäki 0,89, Evijärvi 0,73, Lappajärvi 0,56 ja Korttesjärvi 0,46.

2.4. Työllisyys

Työttömyys Etelä-Pohjanmaalla on 1990-luvun alun laman jälkeen kehittynyt suotuisaan suuntaan. Valtakunnan tasoon verrattuna maakunnan työttömyys oli 1990-luvulla hieman valtakunnan keskiarvoa korkeampi mutta kääntyi alle keskiarvon 2000-luvulla.

Seutukunnittain tarkasteltuna Etelä-Pohjanmaalla Härmänmaan alhainen työttömyys on aivan omaa luokkaansa. Muiden seutukuntien työttömyys noudattelee lähes samaa kehitystrendiä.

Kunnittaisessa tarkastelussa kaikilla kunnilla on työttömyyden osalta vuodesta 1997 alkaen ollut selkeä suunta alapäin. Alueen kunnista Korttesjärvellä on perinteisesti ollut huomattavasti muita kuntia parempi työllisyys kuitenkin niin, että Evijärven hyvä työllisyyskehitys on saavuttanut Korttesjärven ”matalan” tason. Soinin työllisyyskehitys on ollut myös suotuisaa mutta on edelleenkin Etelä-Pohjanmaan korkein.

Kuntien väliset erot pienimmän ja suurimman työttömyysasteen välillä ovat kaventuneet 2005 mennessä jonkin verran. Vuonna 1997 oli pienimmän (Korttesjärvi 10,8 %) ja suurimman (Vimpeli 18,4 %) työttömyyden ero oli 7,6 % ja vastaava luku 2005 (Evijärvi 7,6 %, Soini 13,1 %) 5,5 %.

Työttömyys kunnittain 1997 – 2005:

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Evijärvi	14,7	13,1	12,6	10,7	9,5	8,4	8,7	7,3	7,6
Kortesjärvi	10,8	8,9	9,7	7,9	7,4	8,0	8,0	7,2	7,7
Lappajärvi	15,2	14,3	14,3	12,8	11,8	10,9	10,2	9,2	9,6
Lehtimäki	14,2	12,1	12,7	12,1	11,8	12,3	11,1	11,7	9,8
Soini	18,2	17,2	14,8	13,8	15,7	13,3	13,3	13,6	13,1
Vimpeli	18,4	15,4	14,4	12,9	12,5	11,8	10,6	10,5	10,3

Ongelmallista alueen kuntien työllisyydessä on se, että myönteinen yleiskehitys ei ulotu naisiin, pitkäaikaistyöttömiin ja nuoriin.

2.5. Koulutus

Alueen kunnilla ja koko Etelä-Pohjanmaan maakunnalla ongelmana on väestön alhainen koulutustaso, vaikka myönteistä kehitystä on viimeisen vuosikymmenen aikana tapahtunut.

Tilastokeskuksen kehittämän koulutustasomittaimen mukaan väestön koulutustaso oli vuonna 2005 koko maassa 305 eli perusasteen jälkeen suomalaiset opiskelevat noin kolme vuotta. Koulutustaso oli korkein Uudellamaalla 359 ja Etelä-Pohjanmaan koulutustaso oli 260, mikä oli Etelä-Savon ja Kainuun ohella maan matalin.

Etelä-Pohjanmaan kunnista koulutustaso oli korkein Nurmossa (327) ja Seinäjoella (324) sekä heikoin Isojoella (181) ja Karijoella (185).

Alueen kunnista koulutustasoista korkein oli Lappajärvellä (242) ja matalin Soinissa (189). Muiden kuntien koulutustasot olivat Evijärvi 218, Kortesjärvi 216, Lehtimäki 212, Soini 189 ja Vimpeli 239.

Eniten tutkinnon suorittaneita 15 vuotta täyttäneestä E-P:n väestöstä vuonna 2005 oli Nurmossa, missä 69,1 prosentilla oli suoritettuna perusasteen jälkeinen tutkinto. Vähiten tutkinnon suorittaneita oli Soinissa, 45,5 prosenttia. Etelä-Pohjanmaalla tutkinnon suorittaneiden osuus oli 59,4 prosenttia, mikä oli maakunnista neljänneksi matalin. Koko maassa tutkinnon suorittaneiden

osuus oli 63,4 prosenttia. Alueen kunnissa vastaavista luvuista korkein oli Vimpelillä (56,8) ja matalin Soinissa (45,5). Muiden kuntien luvut olivat Evi-järvi 53, Korttesjärvi 53,2, Lappajärvi 56,5 ja Lehtimäki 52,3.

3. Alueen kehittämistoiminta

3.1. *Kulunut EU-ohjelmakausi/kansallinen ohjelmakausi*

Kunnat ovat edellisen EU:n ohjelmakauden aikana olleet rahoittamassa lukuisia hankkeita. Rahoitetut hankkeet ovat liittyneet mm. rakentamis- ja elintarvikeklusterin kehittämiseen, matkailuun, kylien kehittämiseen, osaamisen tason ja yritysten kilpailukyvyn parantamiseen, tietotekniikkaan, ympäristöön ja sosiaali- ja terveystoimen kehittämiseen.

Toimintaryhmät ovat vakiinnuttaneet paikkansa paikallisena aluekehittäjänä ja niiden kautta on käynnistetty lukuisia maaseudun kehittämis- ja yritystuki-hankkeita. Alueen toimintaryhmistä Kuusiokuntien kehittämissyhdystys ry on rahoittanut paikallista kehittämistä alueellisen maaseutuohjelman turvin kun taas AISAPARI - Härmänmaan ja Järviseudun kehittämissyhdystys ry on toiminut LEADER -rahoituksella.

Kuntien rahoitusosuudet edellä mainituissa ylimaakunnallisissa, maakunnallisissa ja seudullisissa (EU/kansalliset) hankkeissa ovat olleet 10 – 30 %

3.1. *Haasteet alueen kehittämiselle*

Epäsuotuisa väestökehitys ja ikärakenteen vinoutuminen tuovat mukanaan haasteita ohjelma-alueen kunnille. Syntyvyyden lasku, nuorten ja työikäisen väestön poismuutto ”köyhdyttää” alueen kehittymistä kun aktiivi-ikäinen väestö vähenee. Iäkkään väestönosan kasvaessa työikäisen väestön huoltovollisuus kasvaa ja aiheuttaa kustannuspaineita mm. sosiaali- ja terveystoimeen.

Alueen harva asutusrakenne ja pitkät etäisyydet kylä- ja kuntakeskusten välillä edellyttävät perinteisten palvelutuotannon toimintatapojen uudistamista. Palvelurakenteiden kehittäminen ja yhdistäminen sekä monipuolistaminen luovat tukevamman pohjan palveluiden pitkäjänteiselle tuottamiselle. Myös palveluiden tuottamistahojen tulee laajentua perinteisestä, kunnallisesta palvelutuotannosta, mm. kolmannen sektorin suuntaan

Väestön alhainen koulutustaso ja yritystoiminnat niukat resurssit eivät luo suotuisia edellytyksiä kasvulle ja kehittymiselle. Maaseutumaisten kuntien heikkoutena on pienyritysvaltaisuus, kasvuhaluttomuus sekä tuotannonvälineiden ja resurssien vähyys. Lisäksi väestön alhainen koulutustaso edesauttaa passiivisen toiminnan jatkumisen. Tästä seuraa innovaatio ja kehittämistoiminnan vähäisyys ja haluttomuus hyödyntää mm. kehittäjä- ja koulutusorganisaatioita.

Keinoja näihin haasteisiin vastaamiseen ovat mm. tiedottamisen lisääminen jo toteutettujen kehittämistoimien tuloksista sekä hyvien käytäntöjen soveltaminen paikalliseen toimintaympäristöön ja paikallisiin tarpeisiin. Hankevalmisteluun tulee kiinnittää huomiota siten, että aikaisemmin toteutettujen hankkeiden ja toimien kokemukset tulisivat entistä tarkemmin hyödynnettyä tulevaisuuden hankkeissa. Kuntien resurssit hankkeiden rahoittamiseen tulevat jatkossa todennäköisesti pienenemään kuten myös rahoittajien mahdollisuudet hankkeiden rahoittamiseen. Entistä enemmän tulee hankevalinnassa kiinnittää huomiota suunnitelmallisuuteen ja yhteistyön tekemiseen eri tahojen välillä.

4. Toimintalinjat ja niiden sisältämät toimenpiteet

Visio

Alueella tuotetaan palveluja uudella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Toimivat tietoliikenneyhteydet ja hyvinvoivat yritykset mahdollistavat alueen kehittymisen sekä asukkaiden viihtyvyyden

Toimintalinjat:

TL 1. Elinkeinojen ja työn uudistaminen

- Palvelusektorin uudistaminen
- Työvoiman saatavuus
- Sopimuksellisuuden lisääminen

TL 2. Osaamisen tason nostaminen

- Innovaatioiden ja osaamisen siirto
- Moniosaajakoulutus

TL 3. Peruspalvelut ja asuminen

- Maaseudulla asumisen edistäminen
- Monipuoliset asumisvaihtoehdot
- Palvelujen uudet muodot

4.1. TL 1. Elinkeinojen ja työn uudistaminen

Palvelusektorin uudistaminen

Kuntatalous elää tänä päivänä merkittävien muutosten edessä. Kuntatalouden tämän päivän ja tulevaisuuden ongelmat johtuvat epätasapainosta kuntien tehtävissä ja tehtävien rahoituksessa.

Kuntien heikon taloudellisen tilan vuoksi valtioneuvosto on keväällä 2005 käynnistänyt valtakunnallisen kunta- ja palvelurakenteen uudistushankkeen, jonka tavoitteena on turvata nykyisin kuntien vastuulla oleville palveluille riittävän vahva rakenteellinen ja taloudellinen perusta. Uudistuksessa kiinnitetään huomiota palveluiden laatuun, vaikuttavuuteen, saavutettavuuteen ja tehokkuuteen sekä teknologian kehittämiseen.

Kunta- ja palvelurakennemuutoksen kautta haetaan ratkaisuja siihen, että parannetaan tuottavuutta, hillitään kuntien menojen kasvua, kehitetään kuntien järjestämien palvelujen ohjausta ja varmistetaan koko maassa laadukkaat ja kansalaisten saatavilla olevat palvelut.

Käytännön toimina kunnissa joudutaan hakemaan uusia toimintatapoja palvelutuotannon järjestämiselle. Palvelutuotannon kehittämisessä joudutaan läpikäymään mm. tuotantoprosessit, organisaatio, toimitilat ja toiminta-alue. Tässä yhteydessä on hyvä mahdollisuus tutkia yksityissektorin ja kolmannen sektorin mahdollisuudet osallistua palvelutuotantoon.

Toimenpide-ehdotuksia:

- Kunta- ja yksityissektorin palvelujen uudelleen järjestelyn selvitys
- Lapsiperheisiin liittyvät palvelut ja verkostot
- Uudet palvelumuodot
- Kotona asumisen edistäminen
- Ikääntyvien virikepalvelut
- Tietotekniikan hyväksikäyttö haja-asutusalueilla
- Kuntapalveluista asiakaslähtöisempiä palveluja
- Kolmannen sektorin mahdollisuudet palveluntuotannossa
- Kotipalvelun periaatteen laajentaminen

Työvoiman määrällinen saatavuus

Työvoimapula on jo arkipäivää maaseutumaisissakin kunnissa. Eräillä aloilla mm. metalliala ja terveydenhoito on vaikeuksia hankkia osaavia työntekijöitä. Työllisyyden kasvun ennakoitaan kohdistuvan erityisesti palvelusektorille, esim. sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä yrityspalveluihin.

Työvoiman suuren poistuman sekä väestön ikääntymisen myötä on odotettavissa kasvavia ongelmia työvoiman saatavuudessa. On erittäin tärkeää, että työttömät ja työmarkkinoiden ulkopuolella olevat saadaan mahdollisimman laajamittaisesti työmarkkinoiden käyttöön.

Maaseutumaisista kunnista useasti nuoriso hakeutuu opiskelemaan vieraalle paikkakunnalle. Väliaikaisesta paikkakunnan muutoksesta ei saisi tulla pysyvää. Kotipaikkakunnalla on käynnistettävä toimet, jotta pystytään antamaan opiskeluun lähteneille houkutteleva vaihtoehto palata takaisin.

Työmarkkinoilla tapahtuva kotimaisen työvoiman saatavuuden vähentyminen johtaa siihen, että alueella joudutaan aloittamaan aktiiviset toimenpiteet mm. ulkomaisen työvoiman saamiseksi alueelle.

Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelmassa 2007 - 2010 työllisyyttä edistäviä toimenpiteitä ovat mm. työvoima- ja koulutustarpeiden alueellisen ennakkoinnin vakiinnuttaminen sekä työn tuottavuutta parantavan teknologian kehittäminen ja hyödyntäminen. Lisäksi maakunnallisen työvoiman hankintastrategian laadinta ja toteuttaminen, ikääntyvien työhön osallistuvuuden nostaminen, nuorten työllisyyden edistäminen ja työkykyä turvaavat toimenpiteet ovat myös keskeisiä toimenpiteitä.

Toimenpide-ehdotuksia:

- Työttömien, erityisesti naistyöttömien, nuorten ja yli 50-vuotiaiden työllistäminen
- Ikääntyvien ja eläköityvien jatkotyöllistyminen
- Työvoimatarpeen ja koulutuksen kohtaaminen
- Poismuuton hallinta ja paluumuuton edistäminen
- Työperäinen maahanmuutto
- Kunnallisen asuntopolitiikan tehostaminen
- Yhteyden säilytys paikallisiin nuoriin myös perusopetuksen jälkeen
- Alueellisen imagon rakentaminen
- Uudelleen koulutusmahdollisuudet
- Naiset teollisuuden palvelukseen – ”asennemuokkaus”
- Työvoiman alueellinen liikkuvuus

Sopimuksellisuuden lisääminen

Sopimuksellisuus voidaan ymmärtää monella eri tavalla ja se voi tarkoittaa monenlaista toimintaa, jolle on yhteistä tekemätön työ ja sen organisointi. Sopimuksellisuus ei ole mikään julkisen sektorin tiukassa kontrollissa oleva uusi järjestelmä. Se on pikemminkin uutta yhteistoimintaa kehittävä toimintakulttuurin muutos. Usein julkinen sektori on tavalla tai toisella mukana sopimuksissa, jos ei sopimusosapuolena, niin rahoittajan roolissa.

Maaseutupolitiikan näkökulmasta sopimuksellisuudella tarkoitetaan maaseudun toimintojen yhdistämistä joustavan työn- ja hyödykkeiden välitysmekanismin avulla, joka samalla täydentää yksityisen ja julkisen sektorin olemassa olevia järjestelmiä. Sopimuksellisuus -käsitteeseen liittyvät oleellisesti käsitteet uusi sopimuksellisuus, maaseutusopimus ja maaseudun palvelusopimus.

Maa- ja metsätalousministeriön määritelmän mukaan maaseutusopimus on joustavasti toimiva työn ja hyödykkeiden välitysmekanismi, jonka avulla kehitetään maaseudun toimintoja. Se nostaa työn ja toimeentulon lähteitä käytännöiksi ja hyödykkeitä kansalaisten käyttöön edistämällä elinvoimaisen ja toimivan maaseudun kehittymistä, kohentaa maaseutu ympäristön laatua ja lisää maaseudun vetovoimaisuutta asumis- ja työympäristönä. Maaseutusopimus vähentää tekemätöntä työtä ja hyödykkeiden vajaakäyttöisyyttä. Sen edunsaajia ovat sekä maaseudulla asuvat että maaseudulla vierailevat eli kaikki suomalaiset. Maaseutusopimus täydentää tavanomaista yritystoimintaa ja julkisen vallan käytössä olevia kehittämissuunnitelmia. Sopimusmenetely soveltuu monille aloille.

Sopimuksellisuuden avulla pyritään organisoimaan maaseudun sirpaleisia työtehtäviä. Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä on listannut laajenevia ammattiryhmiä, joita tarvitaan maaseudulle. Aina elantoa ei voi saada yhdestä ammatista, mutta yhdistelemällä toimialoja voi uusia työpaikkoja syntyä mm. kerho-ohjaaja, tieisännöitsijä, kyläavustaja, mökkitalonmies, energiapuuyrittäjä jne.

Toimenpide-ehdotuksia:

- Uudet palvelutuotannon alueet
- Sopimuksellisuus kolmannen sektorin kanssa
- Nykyiset kuntapalvelut sopimustuotantona
- Palvelut seniori-ikäisille
- Energiatuotannon uudet mahdollisuudet

4.2. TL 2. Osaamisen tason nostaminen

Innovaatioiden ja osaamisen siirto

Kilpailukykyiset, menestyvät ja uudistumiskykyiset yritykset maaseudun kehittämisen keskeisin edellytys. Varsin tasaisesti eri osiin sijoittunut maa- ja metsätalous sekä muu yritystoiminta antavat hyvät lähtökohdat maaseudun ja kylien elinvoimaisena säilymiselle. Elintarvike-, metalli-, teknologia-, puutuoteteollisuudella on ratkaiseva merkitys maaseudun elinvoimaisuuteen.

Pienten maaseudun yritysten ”helmasyntinä” on kehittämistoiminnan, uuden teknologian tai tuotannon käyttöönoton vierastaminen sekä liiketoimintaosaamisen ja resurssien puute. On totuttu perinteisiin työtapoihin ja –menetelmiin, jotka ovat tuttuja ja turvallisia.

Innovaatiojärjestelmän keskeisiä osia ovat koulutus, tutkimus ja tuotekehitys sekä tietointensiivinen yritystoiminta. Yrityksiä tulee rohkaista ja ohjata käyttämään alueen kehittäjäorganisaatioiden asiantuntemusta. Näitä asiantuntijatahoja ovat mm. Seinäjoen yliopistokeskus, ammattikorkeakoulu, teknologiakeskus, osaamiskeskus- ja aluekeskusohjelmat. Näillä tahoilla on erityinen tehtävä lisätä alueella olevaa osaamispääomaa ja sen saattamista hyödyntäjien käyttöön. Myös työvoima- ja koulutustarpeiden ennakoimista tulee tähän liittyen kehittää.

Toimenpide-ehdotuksia:

- Yrittäjänäkemys – yritystoiminta kehitysuralle
- Kehittämistyö osaksi yritystoimintaa
- Koulutus- ja kehittäjäyksiköiden hyödyntäminen
- Uuden teknologian hyödyntäminen ja käyttöönotto

Moniosaajakoulutus

Yritysten vaatimustaso työntekijän osaamisen suhteen on yhä kasvavaa. Kehittyvät tuotantoprosessit tarvitsevat moniosaajia, jotka pystyvät mukautumaan alati muutospaineiden alla olevan tuotannon kanssa. Työelämä edellyttää työntekijöiltä jatkuvaa uudistumista ja uuden oppimista. Tämä asettaa merkittävät haasteet koulutusjärjestelmälle pysyä mukana muutosprosesseissa.

Toimenpide-ehdotuksia:

- Koulutus työelämälähtöiseksi - vastuutahojen yhteisfoorumi
- Koulutus- ja työvoimatarpeiden ennakointi
- Aikuis-, täydennys- ja oppisopimuskoulutus suurempaan rooliin
- Yrityksissä tapahtuva koulutus

4.3. TL 3. Asuminen ja peruspalvelut

Maaseudulla asumisen edistäminen

Tutkimusten mukaan yli puolet suomalaisista pitää maaseudulla asumista mahdollisena ja jopa toivottavana vaihtoehtona, mutta vain pieni osa maallemuutosta haaveilevista toteuttaa aikeensa. Tälle potentiaaliselle muuttajaryhmälle tarjotaan entistä helpompia ja parempia ratkaisuja toteuttaa haaveensa.

Maaseutumaisten kuntien keskeisimpänä haasteena on maaseudun elävänä pitäminen ja säilyminen kilpailukykyisenä vaihtoehtona asuinpaikkana. Tämä edellyttää toimivia peruspalveluja ja infrastruktuuria. Maaseudun merkitys liittyy ennen muuta siellä asumiseen.

Maaseutukuntia kehitettäessä läheisyyden ekonomia on yksi käsite, jolla voidaan kuvata tavoitetilaa tulevaisuuden maaseudulla. Läheisyyden ekonomia on ihmisen ja yhteisöjen toimintaympäristöä kuvaava käsite, joka korostaa yhdyskuntien eheyttä ja arkielämän sujuvuutta. Tästä voidaan rakentaa sellainen vetovoimatekijänä, jota suurilla kaupungeilla ei ole tarjota asukkailleen. Ohjelman suuri haaste onkin synnyttää läheisyyden ekonomian luonnehtimia

viihtyisiä ja toimivia asuinympäristöjä. Läheisyydellä tarkoitetaan esimerkiksi lyhyitä jonotusaikoja palveluja hankittaessa, pysäköinnin helppoutta ostoksilla käytäessä, palvelujen saamista ”yhdeältä luukulta” ja sosiaalisten verkostojen monipuolisuutta.

Toimenpide-ehdotuksia:

- Asumisympäristön ja hyvinvoinnin kehittäminen
- Peruspalveluiden tuottaminen lähietäisyydellä uusilla muodoilla
- Yksityisteiden kunnossapidon suunnittelu
- Talous- ja jätevesijärjestelmien uudet ratkaisut
- Tietoliikenneverkoston alueellinen kattavuus, etätyömahdollisuudet
- Joukkoliikenteen uudet toimintatavat tai palvelut
- Monipuolisten vapaa-ajanviettomahdollisuuksien kehittäminen
- Ympäristön kehittäminen

Monipuoliset asumisvaihtoehdot

Maaseutu tarjoaa mitä moninaisemmat mahdollisuudet asumiseen. Kukin voi toteuttaa omia unelmiaan mieluisasta asuinpaikasta.

Asumisvaihtoehtoja ovat mm. omistus- ja pientaloasuminen, osaomistusasunto, vuokra-asuminen ja yhteisöasuminen. Näitä voidaan sijoittaa keskitetysti tai hajautetusti taajamiin tai harvaan asutulle maaseudulle. Jokaisesta asumismuodosta löytyy vielä runsaasti yksilöiviä alakohtia. Teoriassa asumisvaihtoehtoja on siis runsaasti. Maaseudulla on toteuttamismahdollisuuksia useimmille esitetyistä vaihtoehdoista. Tällä hetkellä alueella oleva tarjonta ei vastaa kysyntää.

Toimenpide-ehdotuksia:

- Vähennetään asumisen esteitä lisäämällä maankäytön suunnittelua ja helpottamalla lupamenettelyä
- Neuvontaresurssien lisääminen
- Tonttitarjonta kehitetään kysyntää vastaavaksi
- Asuntokannan laatutason parantaminen, korjausneuvonta.

- Palveluasumisen ja senioriasumisen kehittäminen
- Paikallisen energian tuottamista ja käyttöä tukevat ratkaisut
- Käyttämättömien rakennusten kartoitus ja käyttöönotto

Palvelujen uudet muodot

Vaikka väestön hyvinvointi yleisesti ottaen on kohentunut, hyvinvointi ei ole jakautunut tasaisesti kaikkien kansalaisten kesken. Alueelliset ja väestöryhmittäiset hyvinvointierot näyttävät viime vuosina kasvaneen. Myös kuntien mahdollisuudet vastata väestön hyvinvointitarpeisiin palvelutuotannollaan ovat eriytyneet, mikä johtuu esimerkiksi väestörakenteen, työmarkkinoiden ja kuntatalouden muutoksista. Samanaikaisesti yksilöllistyvät hyvinvointitarpeet edellyttävät entistä yksilöllisempiä hyvinvointipalveluja. Määrällisen riittävyyden lisäksi palvelutuotantoon kohdistuu palvelujen saavutettavuutta ja laatua koskevia haasteita. Suurimmat paineet palvelujen uudistamiselle aiheuttaa palvelukysynnän voimakas kasvu ja palvelualojen työvoiman nopea eläköityminen.

Palveluja voidaan turvata laaja-alaisella yhteistyöllä, sopimuksellisuudella, luomalla paikallisia palveluyrityksiä, osuuskuntia ja monipalvelukeskuksia sekä kehittämällä uusia palvelumuotoja.

Toimenpide-ehdotuksia:

- Monipalvelukeskuksien luominen
- Yhdistelmäpalvelujen tuottaminen
- Liikkuvien palvelujen tuottaminen
- Sähköisten palvelujen tuottaminen
- Ehkäisevien kotikäyntien tekeminen ja sisällön laajeneminen
- Asuntojen korjausneuvonnan kehittäminen esimerkiksi esteettömyyttä vaativissa asioissa
- Kolmannen sektori palvelutuotannossa

5. Toimintasuunnitelma ja kustannusarvio

Kehittämishjelman hallinnoijana toimii AISAPARI - Härmänmaan-Järvisseudun kehittämissyhdystys ry ja toteuttajana Aisapari Kuusiokuntien Kehittämissyhdystys ry Kuudesta.

5.1. *Toiminta- ja taloussuunnitelma 2007 – 2010*

Ohjelman kokonaisbudjetti vuosille 2007-2008 on 200.000 € ja rahoitussuunnitelma koostuu sisäasianministeriön osoittamasta (50 %) rahoituksesta ja alueen omasta rahoituksesta (50 %). Etelä-Pohjanmaan liitolta haetaan ohjelman omarahoitukseen 20 %:n rahoitusosuutta maakunnan kehittämisrahasta. Budjetista varataan max. 20 % eli 40.000 € ohjelman hallinnointiin ja 160.000 € toimenpiteiden suorittamiseen.

5.2. *Toiminta- ja taloussuunnitelma 1.11. – 31.12.2007*

Kehittämishjelman toteuttajat Aisapari ry. ja Kuusiokuntien Kehittämissyhdystys ry. käynnistävät ohjelman organisoinnin, hallinnon, kirjanpidon, tiedotuksen ja valmistelevat ensimmäisen hankehaun. Budjetoidut kustannukset ajalla 1.11. – 31.12.2007 ovat 15.000 €.

Aikataulutusta 11/2007 - 06/2008

11-12/2007	ohjelman käynnistäminen, tiedotuksen suunnittelu ja toteuttaminen
01/2008	hankehaun avaaminen, tiedottaminen
01-04/2008	hakuaika päättyy esim 15.4.2008, tiedottaminen, neuvonta
05/2008	hankepää tökset
06/2008	hankkeiden toteuttaminen alkaa, hanketoteuttajien opastus ja neuvonta, valmistautuminen uuteen hankehakuun

5.3. Ohjelman toteutus

Ohjausryhmä

Ohjelmalle valitaan ohjausryhmä, joka vastaa ohjelman toteuttamisesta, seurannasta ja hankerahoituksen kohdentamisesta. Ohjausryhmässä ovat edustettuina ohjelman hakijatahon ja Etelä-Pohjanmaan liiton nimeämät jäsenet ja lisäksi alueen kuntia, Kuusiokuntien Kehittämisyhdistys ry:tä, TE-keskusta ja Aluekeskusohjelmaa pyydetään nimeämään edustajansa ohjausryhmän jäseniksi.

Ohjausryhmä toimii Aisaparin hallituksen alaisena työryhmänä. Ohjausryhmä tekee itsenäisesti päätökset rahoitettavien hankkeiden valinnasta ja tehdyt hankepäätökset tuodaan tiedoksi Aisaparin hallitukselle. Etelä-Pohjanmaan liiton edustaja seuraa ohjausryhmän jäsenenä ohjelman toteutumista. Ohjausryhmä voi tarvittaessa käyttää asiantuntijoita (mm. TE-keskus, AKO). Lisäksi ohjausryhmä päättää rahoituksen kilpailuttamisesta esim. jaksottamalla rahoituksen hakemisen teemallisesti, tai kahteen kertaan vuodessa erikseen ilmoitettavana ajankohtana.

Ohjelmalle valittava ohjausryhmä käsittelee hankehakemukset kokouksessaan ja tekee rahoituspäätökset. Jos ohjelmasta ei voida rahoittaa esitettyjä hankkeita, selvitetään niiden sopivuus muihin rahoituslähteisiin (esim. TE-keskus, Leader ym.). Tavoitteena on, että hankkeen käsittely olisi mahdollisimman nopeaa, selkeää ja joustavaa.

Hankkeita ohjelmaan valittaessa painotetaan seuraavia seikkoja:

- Hakijalla on valmiudet ja taloudelliset edellytykset hankkeen toteuttamiseksi.
- Hankehakemuksesta tulee ilmetä mm. hankkeen hakija/hallinnoiva taho, tavoitteet, toimenpiteet, kustannusarvio, kesto, yhteistyö ja yhteistyötahot.
- Hanke toteuttaa kehittämisohjelmaa ja siitä saatava hyöty kohdistuu ohjelma-alueelle
- Hanke ei ole päällekkäinen muun kehittämistyön kanssa, vaan täydentää sitä.

- Hankkeissa painotetaan uutta toimintatapaa, palvelujen kehittämistä ja elinkeinollisuutta.
- Hankkeen tarpeet, idea ja toteutus nousevat paikallistasolta.
- Hankkeen toiminta on avointa ja hakija sitoutuu tiedottamaan toiminnastaan.
- Hanke on sisällöltään ja kustannusarvioltaan realistinen ja toteuttamiskelpoinen.
- Hankkeella on positiivinen vaikutus työllisyyteen, elinkeinotoimintaan ja hyvinvointiin.

Rahoitettavat hankkeet raportoivat ohjausryhmälle hankkeen toimenpiteistä ja saavutetuista tavoitteista maksamishakemuksen yhteydessä. Halutessaan hankkeet voivat perustaa ohjausryhmän auttamaan hankkeen toimenpiteiden toteuttamisessa. Rahoitettavien hankkeiden ohjausryhmissä voivat olla edustettuina esim. eri alan asiantuntijat, rahoittajien ja Leader- ryhmien edustajat.

Ohjelman laadukkaan toteutumisen varmistamiseksi suoritetaan seuraavia toimenpiteitä:

- Tehdään rahoituspäätökset niille hankkeille jotka soveltuvat parhaiten rahoitettaviksi tästä ohjelmasta. Ne hankkeet, jotka ovat toteuttamiskelpoisia, mutta joita ei kuitenkaan voida rahoittaa tästä ohjelmasta, ohjataan jatkoneuvotteluihin muiden rahoittajatahojen kanssa.
- Hakijoita avustetaan hankkeiden suunnitteluprosessissa ja hankkeiden toteuttamisen neuvonnassa.
- Ohjelmasta ja rahoituksen hakemisesta tiedotetaan ohjelman toteutusalueella.
- Rahoituspäätöksen saaneille hankkeille järjestetään aloituspalaveri, jossa käsitellään hankepäätös ja hankkeen käytännön toimintaan liittyviä asioita.
- Ohjelman ja hankkeiden tavoitteiden toteutumista seurataan hankkeiden toimittamien raporttien perusteella. Raportista tulee ilmetä mm. toteutetut toimenpiteet, saavutetut tulokset, jatkotoimenpiteet ja käytetty rahoitus.

- Hanketoteuttajia kannustetaan yhteistyöhön ja verkostoitumaan alueella toimivien eri tahojen kanssa ja eri alueiden kanssa.
- Yhteistyötä tehdään eri maaseudun alueellisia osioita toteuttavien tahojen ja aluekeskusohjelman kanssa. Yhteistyöllä saadaan aikaan kokemuksien ja asiantuntemuksen vaihtoa, sekä mallista oppimista.

Ohjelman tavoitteet

Ohjelman tavoitteena on paikallisista tarpeista lähtevien kehittämishankkeiden tukeminen. Ohjelmasta tullaan rahoittamaan noin 2 - 8 hanketta vuodessa hankkeiden koosta ja ohjelman saamasta rahoituksesta riippuen.

Ohjelman tavoitteena on tukea palveluyrittäjyyden kehittymistä alueella. Väestön ikääntyminen ja lapsiperheiden kasvava palvelujen käyttö lisäävät erilaisten palvelujen tarvetta. Palvelujen kysyntä on nousussa ja toimenpiteitä erilaisten palvelujen kehittämiseksi tehdään asukkaiden palvelutarpeiden tyydyttämiseksi. Pienten yritysten innovaatioiden ja kolmannen sektorin tarjoamien sosiaalisten- ja terveystalvelujen kehittäminen kannattavaksi yritystoiminnaksi soveltuu ohjelmasta rahoitettavaksi. Alueella toimivia tahoja rohkaistaan erilaisten maaseudun palvelujen kehittämiseen ja tuottamiseen.

Tavoitteena on myös jo olemassa olevien yritysten osaamisen tason nostaminen, työvoiman saatavuuden turvaaminen, laadukkaan toimintaympäristön tarjoaminen yrityksille ja seutukunnalle tärkeiden toimialojen hyödyntäminen, sekä yrityskannan uusiutuminen. Oppilaitosten merkitys osaavan työvoiman tarjontaan on merkittävä. Seudulliset oppilaitokset ovat tärkeitä kehittäjätahoja ja oppilaitokset ovatkin perinteisesti toimineet alueellisina kehittäjinä.

Tietoliikenneverkkoon pohjautuvat palvelut ovat kehittämistyössä mukana esim. sosiaali- ja terveystalveluihin liittyvien palvelujen tieto-taitoa lisäämällä. Ohjelman avulla verkkoon soveltuvien palvelujen kehittäminen mahdollistetaan.

6. Ohjelman yhteensovitus muiden ohjelmien kanssa

Tämän ohjelman painotukset ovat linjauksessa seuraavien ohjelmien kanssa:

1. Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelma ja -suunnitelma
2. Kilpailukyky- ja työllisyystavoitteen (ESR ja EAKR toimenpideohjelmat)
3. Etelä-Pohjanmaan alueellinen maaseutuohjelma
4. Seinäjoen seudun alue- ja osaamiskeskusohjelma
5. Toimintaryhmien paikalliset kehittämisohjelmat
6. Järviseudun ja Kuusiokuntien seudulliset kehittämisohjelmat

Erityisesti tämän ohjelman TL 1:n ja TL 2:n toimenpiteet tukevat Etelä-Pohjanmaan maakuntasuunnitelmaa ja maakuntaohjelmaa sekä kilpailukyky- ja työllisyystavoitetta (ESR ja EAKR toimenpideohjelmat). TL 3 tukee merkittävästi Etelä-Pohjanmaan alueellista maaseutuohjelmaa ja toimintaryhmien kehittämisohjelmia. Lisäksi toimenpiteet yhteen sovitetaan maakunnan alue- ja osaamiskeskusohjelmien kanssa.

LIITTEET

Kuntien sitoutumispäätökset ohjelmaan ja rahoitukseen

AISAPARI - Härmänmaan-Järviseudun kehittämissyhdistys ry:n säännöt